

Thème 375.

De V. Beda sequitur.

Cum attigisset annos ætatis sexaginta tres, difficultate anhelitus a Dominica Passionis usque ad festum Ascensionis diem laboravit. Per id tempus, cum brevi moriturum se intelligeret, nec tamen a sacrorum librorum interpretatione cessabat. In pervigilio Ascensionis, ad cœlestem gloriam anhelans, piam illam precationem, « *O Rex gloriæ* », qua Ecclesia postulat, ne Christus cœlos repetens suos derelinquat orphanos, frequenter ingeminabat. Accita autem congregatione, communicatus et unctus est : osculoque cunctis libato, futuram sui memoriam a singulis imploravit, a sacerdotibus maxime missas atque preces enixe pro se flagitans. Tum, vespere facto, depositus in cellæ suæ pavementum cilicio stratum, illibato sensu et hilari animo, dicto Gloria Patri, cum Spiritum Sanctum nominasset, animam Deo reddidit, anno septingentesimo trigesimo quinto, septimo kalendas junii. Mox tam suavissimus odor subsecutus est, ut omnes qui aderant in paradiso se esse putarent. Sepultus est in monasterio Girvensi; ex quo sacræ ejus reliquiæ, cum sancti Cuthberti corpore, Dunelmum postea translatae sunt.

Thème 376.

Sanctus Odilo.

Odilo, in Arvernia, decimo sæculo mediante, equestri familia ortus, adulta vix ætate clericorum ordini nomen dedit. Mox ad majorem spiritualis vitæ perfectionem aspirans, sancti Maioli disciplinæ se totum addixit. Quo magistro tantum profecit, ut spretis mundi divitiis et honoribus, monachorum Cluniacensium cœtui adscribi curaverit. Cum vix quatuor inter eos sanctissime explevisset annos, a sancto Maiolo morti proximo successor in monasterii præfecturam designatus, communi fratrum

suffragio eligitur. In quo munere monasticæ sanctitatis et pastoralis sollicitudinis exemplar se constanter exhibuit. A romanis pontificibus præclare habitus, non minus sæculi principibus acceptus fuit. Erga eum sanctus Henricus imperator affectum suum donis magnificis comprobavit. Hugo, Francorum rex, ejusque filius Robertus, frequenter testati sunt qua in veneratione apud eos esset. Sed eum præ ceteris coluit sancta Adelais regina, cujus vitam ipse vir sanctus conscripsit.

Thème 377.

De S. Odilone sequitur.

Divinarum rerum contemplationi addictissimus, caritatis igne ita aestuabat, ut negotiorum licet pene infinitorum multitudine obrutus, numquam omitteret pietatis officia, quibus illa aleretur. Nec itinerum difficultatibus, nec monasteriorum cura, nec alia qualibet occasione, ab offerendo sacro missæ sacrificio avocari potuit : quod solebat cum exuberanti lacrymarum effusione præstare. In beatissimam Virginem adeo devotione fervebat, ut dum caneretur in ecclesia versus : Tu ad liberandum suscepturus hominem, non horruisti Virginis uterum ; statim in terram reverentiæ causa pronus corrueret.

Quam erga Deum habebat Odilo caritatem, in proximum etiam diffundere nunquam omisit. Quod potissimum eluxit tempore famis : qua invalescente, vasa sacra et pretiosa quæque ornamenta, quibus ex regum atque principum donariis affluebat Cluniacensis ecclesia, distrahere ac vendere non dubitavit, ut pauperum necessitatibus subveniret : quin et coronæ aureæ, a sancto imperatore Henrico in sui memoriam oblatae, non pepercit.

Thème 378.

De S. Odilone sequitur.

Ad compescenda bella et cædes quæ hisce temporibus adeo frequentabantur, qua pollebat auctoritate apud principes et populos, maxime partes habuit in instituendo fœdere publico, quod Treuga Dei appellatum est. Non minore caritate flagrans erga animas piacularibus flammis addictas, primus omnium diem commemorationi generali omnium defunctorum solemniter celebrandæ peculiariter dedicatum constituit : quem ritum postea universalis suscepit Ecclesia.

Erga eos qui sibi subiciebantur, tanta utebatur mansuetudine vir in semetipsum austerus, perpetuoque utens cilicio, ut etiam nonnulli ei vitio vertere conati fuerint quod in agendo videretur, quam ut Abbatem deceret indulgentior. At ipse respondebat : Si damnandus sum, malo damnari de misericordia, quam de duritia. In imponendis pœnitentiæ modis ita erat circa errantes compatiens, ut nequaquam districtum patris imperium, sed maternum potius exhiberet affectum, clementissimi et misericordissimi viri titulum a suis consecutus.

Thème 379.

De S. Odilone sequitur.

In tuendis monasterii sui immunitatibus sollicitus et fidelis astitit. Sed nihil ex humilitate religiosa unquam detraxit ; et amplissimas dignitates, inter quas Lugdunensem ipsum archiepiscopatum, ultro sibi oblatas, constantiter recusavit. Cum sacrum Cassini montem invisere statuisset, illum, ob reverentiam sanctissimi Patriarchæ, pedes integrum conscendere voluit. Honorifice a monachis exceptus, a Theobaldo Abbate unam sibi gratiam concedi efflagitavit : ut scilicet omnium fratrum vestigiis provoluto, eorum pedes osculari sibi liceret. A monachis rogatus ut Cassinensi cœnobio aliquid e sancti

Mauri dilectissimi sancti Benedicti discipuli reliquiis impetraret, os brachii a Fossatensibus monachis non longe a Lutetia degentibus pro eis obtinuit : quod argentea inclusum theca, sex e suis fratribus commisit, qui ipsum ad sacrum montem deferrent.

Doctorum sui temporis virorum, præsertim venerabilis Fulberti Carnotensis Episcopi amicitia donatus, litterarum scientiam cum virtutibus conjunxit, et studia in suis promovenda curavit. Romam profectus, illam a Deo gratiam postulavit, ut ante Apostolorum sepulcra efflaret animam. Sed mox in Gallias redire coactus, gravi tandem confectus senio, postquam per annos quinquaginta sex monasterium rexisset ; nocte quæ Circumcisionis Dominicæ solemnia præcedebat, anno millesimo quadragesimo nono, immaculatum spiritum Deo reddidit : miraculorum fama in vita et post mortem celebratus.

Thème 380.

Cæsar et Pompeius.

Nihil esse primum videbatur quod formidaret vel speraret Roma à Julio Cæsare, adeo, juvenis adhuc, voluptatibus erat deditus ; postea vero eo ambitionis processit, ut Alexandro æmularetur, haud dubitans fateri malle se in vico primum esse quàm Romæ secundum. Nihil ei longius erat quàm ut consulatum adipisceretur : cum autem attenderet inter se contendere Pompeium et Crassum uter plures senatores ad se alliceret, neutrumque ab altero amari, nihil intentatum reliquit, ut gratiam inter ambos imperatores componeret. Prior suis prosperè gestis, posterior suis immensis opibus, singulis diebus Romæ potentiores evadebant. Quorum gratiâ nixus Cæsar, quod expetebat haud ægrè obtinuit. Crassus autem quamvis singulos in dies thesauros congereret, divitiarum siti ardebat. Ejus sententiâ, haud dives ille erat, cui non suppetebat undè exercitum aleret. Cum nihil haberet anti-

quius quam ut suam expleret cupiditatem, in Asiam properavit.

Thème 381.

De Cæsare et Pompeio sequitur.

Crassus, direpto Hierosolymæ templo, in expeditionem adversus Parthos temerè se intulit, solis horum immensis thesauris bellum moventibus. Eo acrius Parthi depugnaverunt, quod ergà ipsos jus gentium ruptum fuerat, adeo ut cæsus fuerit Romanus exercitus, Crassusque ipse simulque ejus filius occisi sint. Quandiu vixerat Crassus, Cæsarem ac Pompeium quasi suspensos detinuerat. Vix autem de morte ejus auditum est, cum erupit discordia inter duos imperatores, quorum unus superiorem, alter vero etiam ambitiosior, ne parem quidem pati poterat. Hic tum Romæ palàm venum ierunt omnia, urbsque factionibus cunctisque flagitiis redundavit. Cæsar, intrâ decennium, omnes Galliæ populos, licèt admodum intrepidus, singulos domuerat, illosque tandem tum suâ solertiâ, tum suâ fortitudine, necnon bellicis facultatibus suo subjecerat imperio. Pompeius vero Romæ adeo potens evaserat, ut non dubitaret dicere, si terram pede percuteret, indè prurpturum esse exercitum.

Thème 382.

De Cæsare et Pompeio sequitur.

Cum deliberatum est utrum duobus imperatoribus prorogaretur imperium, an ab isto revocarentur, Cæsar, ut perhibent, abdicare haud abnuit, modo idem faceret suus æmulus; non item Pompeius: per hunc non stetit quin Cæsari abrogaretur militare imperium, ut ipse summam haberet potestatem. At Cæsar non commisit ut obtemperaret. Certior factus se inter Romæ hostes relatum fuisse, in hanc urbem processit. Ferunt illum, cum Rubiconis Cisalpinam Galliam ab Italiâ reliquâ dividētis ripam attigisset, animo fluctuavisse num hunc annem

trajiceret: « Ni trajiciam, ait, de me conclamatum est; « sin autem trajecero, quot et quanta Romæ impendent « infortunia! » Postquàm secum reputavit quanto adversarii sui ipsum prosequerentur odio, exclamavit: *Alea jacta est*, annemque trajecit. Cum Romam ipsam mox invasisset trepidatio, senatus urbem periclitari denuntiavit, omnesque cives jussit arma capere. At quia adversus hostem tam formidandum nihil prorsus apparaverant, non commisit Pompeius ut eum in urbe firmè ac intrepidè exspectaret. Nihil sibi satius esse existimavit, quàm cito ab Italiâ excedere.

Thème 383.

De Cæsare et Pompeio sequitur.

Frustra vel in Macedoniam fugit Pompeius; hunc eo persecutus Cæsar, propè Pharsalum de illo plenissimam retulit victoriam. Narrant eum prælii locum cadaveribus constratum videntem, non potuisse quin ab imo suspiraret, omnesque Pompeii chartas in ignem generosè conjecisse, dicendo se malle scelera nescire, quàm ea non posse inulta atque impunita dimittere. Cum ei postea Pompeii qui in Ægyptum fugerat caput attulissent, adeo gaudium, uti exspectaverant, non testatus est, ut contrà nonnisi indignationem doloremque indicaverit. Cæsar in perpetuum dictator nominatus, ab conciliandos sibi Romanorum animos frustrâ laborem contulit; cum ne utiquam dubitarent quin regis titulum appeteret, in eum, Cassio Brutoque ducibus, conspiratum est. Hunc filii instar amabat Cæsar; nec satis habens vitam ei servavisse, suis beneficiis illum cumulaverat. Statutum fuit dictatorem in ipso senatu percussum iri cum in eo esset ut, ad ulciscendam Crassi cladem ac necem, bellum in Asiam adversus Parthos inferret.

Thème 384.

De Cæsare et Pompeio sequitur.

Cum primum perpendisset Cæsar num in senatum se conferret, inconsultè tamen periculum adiit, minimè suspicans suæ vitæ insidiari quempiam esse ausurum. Vix autem ingressus est, cum conjurati, districtis pugionibus, illum vulneribus confoderunt. Ferunt eum, viso Bruto, exclamavisse: « *Tu quoque, mi fili Brute!* » jamque non repugnantem togâ caput obvolvisse.

Statim ac Cæsar animam efflavit, qui eum interfecerant, pugionibus armati, urbem peragrârunt clamantes, Romæ regem jam non esse. Quibus nonnulli patricii se conjunxerunt. At consul Marcus Antonius, lecto Cæsaris testamento, populum tum dictatoris præconio, bellicorumque ejus facinorum enarratione, tum expansâ ejus togâ imbutâ sanguine, et monstratis quæ à suis sicariis acceperat vulneribus, inflammavit, omnesque adeo movit animos, ut plebecula furore incitata conjuratorum domos vellet incendere. Hi autem Româ excedere properaverunt, ut plebis furorem devitarent.

Thème 385.

Octavius et Antonius.

Post Cæsaris cædem, inter triumviros, id est Octavium, Marcum Antonium Lepidumque convenit de summâ potestate in quinquennium dispertiendâ, belloque conjuratis inferendo. Ne deesset undè alerentur ipsorum copiæ, antè omnia, hostes proscriptione exterminaverunt. Cujus ut pateat atrocitas, hoc unum dicam, nimirum triumviros, ut sibi invicem pergratum facerent, neque sibi genere proximis, neque amicis pepercisse. Omnem exuentes humanitatem, trucidandos tradiderunt, suum fratrem Lepidus, Antonius suum avunculum, Octaviusque Ciceronem qui ipsum quantum qui maximè adjuverat. Interpositâ capitis pœnâ prohibitum est ne quis ulli

è proscriptis succurreret aut præberet per fugium : et eo usque processum est ut illi promitteretur præmium qui proscriptos occidisset, imo civitatis jus servo qui suum interfecisset dominum. Jugulati sunt senatores trecenti, plusque bis mille equites. Pro crimine habebantur divitiæ iis in quibus nulla odii causa inerat. Quamvis publicata fuissent tam multorum hominum bona, proscriptorum tamen matribus, filiabus et cognatis pecunia irrogata est.

Thème 386.

De Octavio et Antonio sequitur.

Triumviri cædibus rapinisque exsatiati, nihil longius habebant quàm ut suum in reipublicæ fautores consilium exsequerentur. Commissâ à Lepido Romæ custodiâ, duo ejus collegæ profecti sunt in Macedoniam, quo Brutus Cassiusque suas copias collegerant. Numquàm majores exstiterant Romani exercitus, quàm illi qui de Romæ fato mox erant judicaturi (1). Ex utrâque parte stabant plus centum millia hominum, qui omnes pugnare erant assueti, et quorum alii ambitione, libertatis amore alii incitabantur. Per Cassium non stetit quin prælio abstineretur. Namque, dux uti perspicax, censebat hostes, frumenti et comæ inopiâ, vel sinè pugnâ certo esse ruituros. Attamen dimicatum est, tum quia à Cassio dissensit Brutus, tum quia milites ignaviæ loco habentes non conflare, conqueri, imo à signis discedere incipiebant. Philippis, in Macedonia ac Thracia finibus commissum est prælium.

Thème 387.

De Octavio et Antonio sequitur.

Octavius in pugnâ haud minùs ignavus quàm audax in militari concilio, infirmæ valetudinis specie, latere non

(1) *Hæc dies de nostris controversiis judicabit (Cæsar)*

erubuit. Cujus legiones Bruti operâ profligatæ sunt. Cùm autem dux ille fugientibus nimis incautè institisset, Cassiumque non juvisset auxilio, hujusce copias perripit depulitque Antonius. Nesciens Cassius quonam successu suus collega dimicavisset, ab uno è suis libertis se interfici jussit. In castra reversi sunt duo exercitus, ancepsque fuit uter devicisset. Cùm triumvirorum copiis, ob cibariorum penuriam, impenderet exitium, Brutus intelligens quàm sanum fuisset Cassii sui collegæ consilium sequi, non commisisset ut secundi prælii adiret aleam, ni militum pertinaciâ id facere coactus fuisset. Quamquam summâ dimicavit fortitudine, illi accidit ut, deleto quidem prorsus cornu cui præerat Octavius, à prælio victus discederet. Tunc Brutus cum existimaret de libertate actum esse, se ipse gladio occidere haud dubitavit; vel, ut censent alii, postquàm noctu in tumulto delituit, se suo gladio ab uno ex his qui ipsum comitabantur transfodi jussit.

Thème 388.

De Octavio et Antonio sequitur.

Postquam ad Philippos dimicatum est, Octavius sibi unicè inserviens, depellendis duobus suis æmulis totum se dedit. Primum nonnihil prætexuit ut à se removeret Lepidum cujus eò magis stupenda erat ad honores pro-
vectio, quòd nullâ virtute præditus erat. Istum ab eo vitam precari cum non pudisset, satis habuit in contemptu ac latebris postea degere. Solus jam Antonius cum illo de imperio contendere poterat. Duo isti æmuli, primò à se invicem alienati atque dein in gratiam reversi, omnes provincias sibi diviserant. Antonius autem voluptatibus deditus, plurimis flagitiis, in odia hominum atque in contemptionem ità incurrit, ut Octavius, nullo prætermisso istum criminandi loco, eum tandem coram senatu accusaverit. Decreto bello, Antonius, quis credat? inter saltatores versatus, deditusque voluptatibus illud apparavit.

Ipsi amici ejus istam agendi rationem indignè tulerunt, multique ex illis ab eo defecère. Duo æmuli, priusquàm controversiam suam armis dirimerent, certaverunt uter in utrum acerbius probris inveheretur. Tandem ad arma ventum est, prælioque navali Actiaco fixum atque statutum est quid fieret de imperio.

Thème 389.

De Octavio et Antonio sequitur.

Antonium terrâ licèt superiorem, Cleopatra impulit ut mari decertaret. Cùm inter pugnandum regina ista aufugisset, suimet adeò oblitus est Antonius, ut ad illam sequendam cuncta prorsus reliquerit. Octavius, vel quò rectius dicam, Agrippa dux ejus, retulit victoriam. Antonii autem terrestri exercitus, qui ex novemdecim legionibus, equitumque duodecim millibus constabat, illo nequicquàm diù exspectato, ad victoris vexilla convolvit. Ægyptum haud ægrè subegit Octavius. Fertur Antonius, omni spe orbatus, Alexandria sibi ipse mortem conscivisse. Cleopatra autem cum timeret ne ad Octavii triumphum servaretur, adhibito aspidis ictu, aut alio veneno hoc opprobrium effugit. Ità Cæsaris nepos multâ calliditate multâque astutiâ, prætermissâ ipsius sævitie, summam quam etiam juvenis affectabat, assecutus est potestatem. Historicis si fidem adhibeamus, quàm iniquum triumvirum, tam æquum se gessit imperatorem. Sed licet tum historici tum poetæ illum copiosè laudaverint, mihi tamen dubium est nùm præclara ejus facinora, quantumvis numerosa facias, horrendam istius triumviratûs maculam funditùs delere potuerint.

Thème 390.

Sanctus Franciscus Salesius.

È parentibus clari generis præstantiorisque pietatis natus est sanctus Franciscus. Litteris primùm studuit

Anneceii ; undè Lutetiam missus est, ibi rhetoricæ, philosophiæ necnon theologiæ operam daturus. Parisiis Pata- vium venit ut juri civili studeret. Vix credas quot ibi objectus fuerit periculis. Quoties libidinosi juvenes castimoniam ejus insidiati sunt ! Haud aliter quàm auxilio Dei cui soli confidebat istorum laqueis liberatus est. Ne rursus appeteretur, preces, labores, corporisque afflictationes duplicavit. Hinc ægrotavit mortiferè, nec sinè quodam miraculo è morbo recreatus est.

Postquàm studiis finem fecisset, (1) suus illum pater ad uxorem ducendam incitavit. Eodem tempore à Sabaudia duce senator designatus est. Tunc Franciscus consilium suum coactus exponere, patri significavit deliberatum et constitutum sibi esse sacerdotio initiari, ut Deo se totum devoveret. Cui consilio eò ægrius parentes ejus assensi sunt, quòd erat maximus natu filius.

Thème 391.

De S. Francisco sequitur.

Franciscus, sacerdotio initiatus, præbuit se virum apostolico spiritu repletum, animarumque salutis studio flagrantem. Quàm rarissimè evangelizabat in civitate, adeò metuebat ne sibi plauderetur. Illum autem videre erat pagos et vicos peragrantem, ut misellos erudiret rucolas, inter quos multi in summà religionis ignorantiam versabantur. Cùm postea in eo fuit ut in agrum Caballicum pedem inferret, flexo poplite, Deum precatus est, plurimas effundens lacrymas ; dein Ludovicum cognatum et comitem toto amplexatus pectore, ait illi : « In istam regionem non « ingredimur, nisi ut apostolorum fungamur munere, « eòque prosperius res nobis procedet, quò diligentius « illos imitabimur. Nostros igitur equos à nobis amo- « veamus, et iis quæ ad victum necessaria sunt contenti,

(1) Pour l'emploi du subjonctif avec postquam, voir l'avertissement.

« pedibus ingrediamur. » Nemo sibi fingere potest cogitatione quot et quanta Francisco in istà regione perpeti- enda fuerint. Diversoriorum aditu prohibitus, sub dio pernoctare cogebatur. Cuncta illi, panem etiam pro pecunia abnuebant ; magus atque præstigiator appellabatur ; ejusque adversariorum furor eò processit, ut qui eum interficerent plures ab eis subornati sint.

Thème 392.

De S. Francisco sequitur.

Nullà difficultate a proposito deterreri potuit Francis- cus ; quodque sermone primùm præstare non potuerat, illud sensim effecit mansuetudine, patientia, mirandisque vitæ exemplis. Homines vel maximè cæci induratique hortanti ei cedentes, ad Ecclesiam redière. Paucos intrà annos in Caballico agro, necnon in majori dioceseos Genevensis parte religio catholica restituta est. Præsul vehementer commotus quod res ita processerat, eoque mirabilius quod talia sperare vix ausi fuerant, Francis- cum sibi postulavit adiutorem, illique Anneceium rever- tenti sui consilii fecit copiam. Sancto sacerdoti magis nota erant episcopatus munera necnon pericula, quàm ut tantum onus non formidaret. Ab eo suscipiendo abhorruit, quamvis acriter instaret episcopus. Auctoritate compellendus fuit. A præsule jussus Franciscus proposi- tum sibi munus accipere, quid sibi agendum esset diù perpendit. Victus est tandem metu ne et in Deum et in suum præsulem contumax videretur. Vix autem assensus est, cùm acerrimo dolore fuit percitus.

Thème 393.

De S. Francisco sequitur.

Franciscus ad sedem Genevensis proventus quam simplicissime vestiebatur ; vestibis enim sericis aliisve nimium splendentibus nunquam usus est. In mensâ ejus

vulgares duntaxat cibi apponebantur, nisi interveniret quispiam vir clarissimus. Ejus famulis omni ludo interdicebatur. Cum illis, tanquam pater cum liberis, vitam agebat. Erudiendæ juventuti imprimis operam dedit, haud nescius indè omnem pastoralis laboris fructum pendere. Quàm diligentissimè ipse inquirebat de doctrina ac moribus eorum qui sacris ordinibus initiandi accedebant, nec ullum nisi eruditum ac vitæ integrum admittebat. Cum interdum admoneretur sacerdotibus carere suam diocesim, idque ipse sanè nosset; respondebat non tam sacerdotibus quam sacerdotibus probis egere Ecclesiam, rogandumque esse messis Dominum, ut ad eam operarios mitteret. Dum lustrabat diocesim, ut in ovile congregaret tam multas oves errantes ac perditas, quæ pastoris vocem nunquam fortè audierant, horrendas per solitudines incedebat pedibus, cumque in montes quasi inaccessos adreperet, summum erat periculum ne ex præcipiti devolveretur, si fortè fallente vestigio lapsus fuisset.

Thème 394.

De S. Francisco sequitur.

Sanctus Franciscus cum misellis ruricolis adeò benignè colloquebatur, ut illi commoti lacrymas funderent. Eorum ad dolores descendens, illis, quantum poterat, erat auxilio; illumque sæpè viderunt vestium partem exuentem, quâ pauperes indueret, quando jam nihil habebat quod iis largiretur. Pagi cujusdam legati olim ter leucas ab eo loco trajecerant ut illum adirent certiolemque facerent, rupibus à montibus avulsis multos pagos plurimosque incolas cum magno pecudum numero obtritos fuisse; seseque istâ calamitate ad summam redactos inopiam, pendendis vectigalibus esse impares; atque ab eo supplicibus verbis petierunt ut mitteret qui rem itâ esse recognoscerent, ut ipse postea in ipsorum gratiam posset scribere. Semet obtulit Franciscus; cumque ei opponerent

invia esse itinera, ab illis quæsivit nonne indè venirent. Responderunt se utpotè inopes istiusmodi laboribus assuefactos esse. « At ego, reposuit sanctus episcopus, « vester tanquam pater, vestris utilitatibus per meipsum « teneor consulere. » Cum illis pedes profectus, tribus leucis emetiendis diem solidam insumpsit. Cùm advenisset, homines cunctarum rerum egenos, atque ad horrendam redactos penuriam reperit: collacrymans illos solatus est, quidquid pecuniæ attulerat, illis erogavit, ad Sabaudia ducem scripsit illorum gratiâ, atque ab eo nihil non impetravit.

Thème 395.

De S. Francisco sequitur.

Cunctos alliciebat divi Francisci charitas; et quidam, ut illum adirent, centum vigintique leucarum iter confecerunt. Accipe quid ei contigerit Lugduni, quò nullorum negotiorum causâ se contulerat. Per hominem sibi ignotum litterulas hæc perpauca tenentes accepit: « Ni quamprimum veneris meam auditorus confessio- « nem, Deo pro anima mea ratio tibi reddenda erit. » Indicavit Franciscus quoddam monasterium quò se confestim iturum esse promisit. Cum adventaret, vidit famulum duos equos habenis inhibentem. Ingressus est in locutorium, ubi hominem ingentis stature vultusque asperi ac peregrini nactus est. Equitum modo vestiebatur, gerebatque agrestem penulam, quâ, ne agnosceretur, os sibi tegebat. Sanctum præsulem non adeo obsequenter excepit: atque ubi in colloquiorum loco adfuerunt, fenestras clausit ac januam, clavemque sumpsit, absciso priùs tintinnabuli funiculo, ne fortè interpellaretur. Franciscus attentis contemplabatur oculis ista quorsum evaderent, cùm peregrinus eum deprecatus ut sederet, ad pedes ejus se abjecit, illique confessus est se potentissimum esse principem; et ultra modum licentiolem vitam agere, suisque pravis exemplis multos sibi subditos in

eadem impulsisse flagitia; adjecit se, cùm de ejus ergà poenitentes benignitate audivisset, è longinquo venisse, ut omnia anteactæ vitæ peccata ipsi confiteretur. Et quidem illi peccata sua declarare cœpit, plurimas effundens lacrymas, et cuncta verè contriti cordis præbens specimina. Alius omninò ac fuerat, nullique nisi sancto episcopo cognitus, domum repetiit.

Thème 396.

De S. Francisco sequitur.

Exeunte anno millesimo sexcentesimo decimo octavo, Parisios petere coactus est Franciscus cum Sabaudia cardinali, cui datum erat negotium, ut de principis Pedemontani matrimonio cum Christina quæ de stirpe Gallia regum erat constitueret; illa vero sanctum præsullem sibi primum eleemosynarium ultro elegit. Quod onus, gratias agens, primum renuit præsul. Christina autem quæ quanti qui plurimi Francisci virtutem faciebat, acriter instante ut hocce munus susciperet, tandem assensus est ille, sub eâ vero conditione, ut nihilominus in suâ diœcesi assiduè resideret, ac nihil mercedis acciperet, quando suo mune re non fungeretur. « Nimis anxiam religionem afficeris, respondit matrona : si vel non ministranti dare tibi velim « pignora, quid peccabis accipiendo? — O domina! respondit ille, mihi aridet paupertas; mihi terrorem « faciunt divitiæ. Timeo ne, veluti jam tam multis aliis, « mihi quoque sint exitio. » Utrique conditioni assentiri princeps femina coacta est; atque extemplo quasi illum sui muneris in possessionem inducens, adamante maximi pretii eum donavit, dicens : « Eâ lege quidem, ut hunc « mea causâ servaturus sis. — Id tibi promitto, ô domina! « nisi fortè eo opus sit pauperibus. — Id si evenerit, « ait illa, hunc adamantem oppignerare satis habeas; « egoque repignerandum curabo. — Verear, ô domina! « reposuit Franciscus, ne sæpius id fiat, tuâque ego « abutar beneficiâ. »

Thème 397.

De S. Francisco sequitur.

Dispensator cum videret suum dominum cuncta, ipsasque suas vestes largientem, non dubitabat eum increpare, nuntiabatque se ab eo discessurum esse. At Franciscus benignè ei dicebat : « Rectè tu dicis, ego inemendabilis « sum : et quod gravius est, videor diu futurus. » Nonnunquam Christi e cruce pendentis illi ostendens effigiem, dicebat ei : « Num quid Deo qui nostra causa ita « neci se tradidit potest denegari? » Pudore suffusus ac nesciens quid responderet abscedebat administrator; dicebatque aliis famulis quos obvios habebat : « Vir « sanctus est noster dominus; omnes autem nos in publicam pauperum domum propellet; atque prior ibit « ipse, si quam instituit viam perrexerit tenere. » Si ad eum confugiebant fidei desertores, aut homines sceleratissimi, suos loculos, eorum suum, suaque illis expandebat viscera. « Venite, charissimi filii, aiebat, venite, ut vos « amplexer. Hoc unum à vobis peto, scilicet ne de salute « vestrâ desperetis. » Cùm apud nonnullos male haberetur hæc agendi ratio : « Nonne videtis, illis dicebat, has « meas oves esse? His Dominus noster totum suum dedit « sanguinem; quomodo illis ego meas denegarem lacrymas? Neutiquam dubito quin lupi isti in agnos olim « convertantur. »

Coactus est sanctus præsul Sabaudia ducem Avenionem comitari. Dein Avenione contulit se Lugdunum, ubi vigesima octava die decembris anni millesimi sexcentissimi vigesimi secundi mortuus est. Annecium translatus fuit corpus ejus; cor autem Lugduni servatum.

Thème 398.

Beata Margarita Maria.

Margarita Maria Alacoque in pago diœcesis Augustodunensis honesto genere nata, miro prævenientis gratiæ

instinctu a teneris annis viam perfectionis arripuit, ac primos innocentissimi cordis affectus ad eam interioris vitæ formam, ad quam divinitus electa erat, composuit. Puellula vixdum rationis compos nihil magis in deliciis habuit, quam genibus positis, junctisque manibus cœlesti sponso sistere se, ei cor suum dicare, et virginalem devovere castitatem, ipso interius votum supra ætatem inspirante. Studium placendi Jesu, et pietas in Deiparam, cui se ab illo commendatam novit pariter crevere cum annis. Ex hoc Christi amore, quem producta ad plures horas meditatio alebat, ingens exarsit patiendi amor, ut ei, quem unice diligebat similem se exhiberet. Hinc corpus jejuniis, vigiliis, aliisque asperitatibus ad morbum usque afflixit: animum vero inter diurnas vexationes quas patre orbata a famulis pertulit, ad imaginem ejus, qui mitis est et humilis corde, constanter effingens, brevi ad magnam sanctitatem in ipso sæculo pervenit.

Thème 399.

De Beata Margarita Maria sequitur.

Ordinem Visitationis Sanctæ Mariæ, quo a propinquis abesset longius, Paredii ingressa statim in tirocinio cunctis religiosæ vitæ virtutibus indubium sanctitatis specimen præbuit. Interim Christus sublimioris orationis dono, internis locutionibus, aliisque charismatibus sponsam suam illustrare et ad sua consilia propius disponere instituit. Inter varias apparitiones illa maxime celebris fuit, qua ante Eucharistiam oranti Jesus semetipsum conspiciendum obtulit, et divinum Cor suum in aperto pectore flammis incensum et spinis constrictum ostendit, præcepitque, ut pro tali charitate, et ad reparandas ingratorum hominum injurias, illa publicum cordi suo cultum, magnis propositis gratiarum præmiis, instituendum curaret, et cunctantem humilitatis causa, seque tantæ rei imparem dictitantem, promisso auxilio et prænun-

tiato successu confirmavit. Exinde fidissima Christi sponsa hoc unum spirare, verbis, exemplis, scriptis, jugi vitæ suæ sacrificio hoc unum quærere visa est, ut sanctissimo Cordi Jesu interior exteriorque cultus, qualem ei placere ab ipso didicerat, ab omnibus tribueretur, quod et tunc fieri mirabiliter cœpit, et postea, approbante sancta Sede quanto fructu sit perfectum universus orbis catholicus testatur.

Thème 400.

De Beata Margarita Maria sequitur.

Quod enixe a Domino petierat, ut illustria ejus dona in sui contemptum verterentur, abunde obtinuit. Nunquam enim defuere domi et foris, qui illam misere illam credentes, aut saltem dubitantes, ejus spiritum dicteriis carperent, vel certe assiduis ac duris subjicerent experimentis: in quibus tamen mitissimæ virginis humilitas, patientia, obedientia et charitas magis semper eluxerunt. Contumelias quoque ac minas ab extraneis, ob nobilem alumnam a tirocinio fortiter dimissam, invicta constantia toleravit. Accessere morbi graves et diurni, quibus levandis remedia a medicis oblata nocebant.

Inter hæc illa in divino Christi corde absorpta, et igne charitatis ejus incensa, plura et graviora pati semper optabat. Extremum morbum patientissime toleranti subito divini judicii cogitatio tantum iniecit metum, ut cum tremore ac fletu Crucifixum stringens misericordiam sibi precaretur: sed mox consolationes Dei lætificaverunt animam ejus. Igitur tanquam consummata caritatis victima, die decima septima octobris ad sponsum evolavit, annos nata tres et quadraginta. Cælestem ejus gloriam miracula confirmaverunt, quibus rite probatis, eam Pius Nonus Pontifex Maximus magna piorum gratulatione quartodecimo kalendas octobris anni millesimi octingentesimi sexagesimi quarti beatarum virginum cœtui adscripsit.

FINIS.

DELHOMME et BRIGUET, Éditeurs, 83, rue de Rennes, PARIS
3, AVENUE DE L'ARCHEVÊCHÉ, LYON

OUVRAGES DU R. P. DOM BOUSSION

MOINE BÉNÉDICTIN DE LA CONGRÉGATION DE FRANCE
ANCIEN PROFESSEUR AU PETIT SÉMINAIRE DE MONTMORILLON

GRAMMAIRE LATINE SIMPLIFIÉE et augmentée de
Principes de traduction. Deuxième édition. 1 vol. in-8 car-
tonné. Prix. . . . . 1 fr. 60

• Sans vouloir déprécier personne, nous ne croyons pas qu'il ait paru jus-
qu'à ce jour une grammaire latine à la fois plus claire, plus concise, plus
méthodique, plus complète et mieux rédigée que celle du R. P. Boussion. •
(Univers. — L'abbé BLEAU, aumônier du lycée de Poitiers.)

• Nous sommes de ceux qui ont blanchi dans le métier, et nous déclarons
n'avoir jamais rencontré, parmi tant d'auteurs qui nous ont passé dans les
mains, une autre *grammaire latine* qui ait encore valu celle-ci. C'est un chef-
d'œuvre de logique, de clarté et de simplicité. •

(Espérance de Nancy. — F. J., ancien

COURS D'EXERCICES ET DE THÈME
posés dans l'ordre de la *Grammaire latine simplifiée*

Première partie : 1 vol. in-18 jésus, cartonné . . . . .

Deuxième partie : 1 vol. in-18 jésus, cartonné . . . . .

PRÉCIS DE GRAMMAIRE LATINE à l'usage
mençants. In-8 cartonné. . . . .

EXERCICES LATINS disposés dans l'ordre du **PRÉCIS**
grammaire latine. 1 vol. in-18 jésus, cartonné. . . . . 1 fr.

GRAMMAIRE GRECQUE SIMPLIFIÉE et augmentée
d'un *Précis*. 1 vol. in-8, cartonné. . . . . 2 fr. 50

PRÉCIS DE GRAMMAIRE GRECQUE. Brochure in-8 de
32 pages. Prix . . . . . 0 fr. 50

GRAMMAIRE FRANÇAISE SIMPLIFIÉE.
Grammaire et cours moyen, comprenant *théorie*
1 vol. in-12, cartonné . . . . .

• Voici une grammaire française élémentaire appelée au-
qu'elle émane d'un professeur de grande expérience, qu'elle a
PLICITÉ imaginable et qu'elle introduit partout la clarté et l'ordre.
Boussion a fait déjà pour le latin et pour le grec, il le fait
français : il simplifie et il abrège. Sa *Théorie* est complète en
reste du livre est consacré aux *Exercices* qui sont eux-mêmes
mieux... Dom Boussion traite le *Verbe* avec un soin tout spécial.
tiquement toutes les conjugaisons à une seule, en simplifiant étol
mécanisme, et amoindrit de beaucoup la difficulté relative aux
guliens. •

(Espérance de Nancy. — F. J., ancien

PRÉCIS D'ANALYSE grammaticale et logique, su
cices variés. 1 vol. in-18 jésus, cartonné. Prix . . . . . 0 fr. 75